

Belastingdienst

2023

Erf- en schenkbelasting en de bedrijfsopvolgings- regeling

Als u een onderneming erft of geschonken krijgt, dan moet u over de waarde van die onderneming erf- of schenkbelasting betalen. Zet u de onderneming voort, dan kunt u gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling. U betaalt dan minder of geen belasting.

In deze brochure leest u wat de bedrijfsopvolgingsregeling inhoudt en hoe u er gebruik van kunt maken:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de voorwaarden waaronder u de bedrijfsopvolgingsregeling kunt toepassen.
- Hoofdstuk 2 beschrijft hoe de bedrijfsopvolgingsregeling werkt.
- In hoofdstuk 3 leest u hoe u aangifte doet voor de erf- of schenkbelasting en hoe u een verzoek doet om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling.
- In hoofdstuk 4 leest u over het voortzettingsvereiste en wat u moet doen als u daar niet meer aan voldoet.

Wat in deze brochure staat, geldt ook als u door een erfenis of schenking aandelen krijgt in een naamloze vennootschap (nv) of besloten vennootschap (bv).

Meer informatie

Wilt u meer weten over de bedrijfsopvolgingsregeling, of wilt u er gebruik van maken?

Neem dan contact op met uw belastingadviseur.

1 Wat zijn de voorwaarden voor de bedrijfsopvolgingsregeling?

Er gelden voorwaarden voor:

- de onderneming
Het moet gaan om een lopende onderneming. Dus waarin daadwerkelijk ondernemingsactiviteiten plaatsvinden. Alleen beleggen is dus niet voldoende. Want beleggingsactiviteiten en het bijbehorende vermogen vallen niet onder de bedrijfsopvolgingsregeling.
- de termijn waarbinnen de overledene of schenker, eigenaar van de onderneming moet zijn
Krijgt u de onderneming door een erfenis? Dan moet de overledene minimaal 1 jaar eigenaar van de onderneming zijn geweest.

Krijgt u de onderneming door een schenking? Dan moet de schenker minimaal 5 jaar eigenaar van de onderneming zijn geweest.

- de personen die de onderneming krijgen en voortzetten
U moet de onderneming minimaal 5 jaar voortzetten. Gaat het om aandelen in een nv of bv? Dan moet u minimaal 5 jaar eigenaar van deze aandelen blijven. Ook moet de vennootschap de onderneming minimaal 5 jaar blijven drijven.

Bent u binnen 5 jaar geen eigenaar meer? Of drijft de vennootschap de onderneming binnen 5 jaar niet meer? Dan moet u hiervan aangifte doen. Wij berekenen dan opnieuw de aanslag erf- of schenkbelasting.

2 Hoe werkt de bedrijfsopvolgingsregeling?

De bedrijfsopvolgingsregeling kent de volgende 3 faciliteiten:

- vrijstelling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten (2.1)
- uitstel van betaling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten (2.2)
- uitstel van betaling van erfbelasting bij meerdere erfgenamen (2.3)

U mag tegelijkertijd gebruikmaken van alle genoemde faciliteiten. In 2.4 ziet u een voorbeeld van de toepassing van alle faciliteiten voor personen die de onderneming voortzetten (voorbeeld 3).

2.1 Vrijstelling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten

Zet u de onderneming voort? Dan kunt u vrijstelling krijgen voor de erf- of schenkbelasting. Hoeveel vrijstelling u krijgt, is afhankelijk van de waarde van de onderneming.

Wat is ook ondernemingsvermogen?

In deze brochure bedoelen we met 'ondernemingsvermogen':

- een eenmanszaak, bijvoorbeeld een bakkerij
- aandelen in een vennootschap onder firma (vof) of ander samenwerkingsverband
- aandelen in een naamloze vennootschap (nv) of besloten vennootschap (bv)
- medegerechtigheid in maatschaps- of vennootschappelijk kapitaal
- in bepaalde situaties: aan een onderneming ter beschikking gesteld vermogen

Bij het bepalen van de waarde van een onderneming maken we onderscheid tussen:

- de goingconcernwaarde
Dit is de waarde van het ondernemingsvermogen als samenhangend geheel, inclusief de goodwill die voor overdracht in aanmerking komt.
- de liquidatiewaarde
Dit is de totale waarde van alle afzonderlijk gewaardeerde bedrijfsmiddelen of clusters van bedrijfsmiddelen.

Voor de erf- of schenkbelasting gaan wij uit van de hoogste van deze 2 waarden.

Buitenvennootschappelijk vermogen

Heeft een vennootschap ook buitenvennootschappelijk vermogen? Bestaat dit uit onroerende zaken? En wordt het ingezet voor de onderneming? Dan telt dit buitenvennootschappelijk vermogen mee voor de berekening van de totale waarde van de onderneming.

Hoeveel vrijstelling krijgt u?

Hoeveel vrijstelling u krijgt, hangt af van de waarde van de onderneming. Er zijn 4 situaties mogelijk:

- Goingconcernwaarde is maximaal € 1.205.871 en is hoger dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde.
- Goingconcernwaarde is maximaal € 1.205.871 en is lager dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de liquidatiewaarde.
- Goingconcernwaarde is meer dan € 1.205.871 en is hoger dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde tot € 1.205.871. U krijgt 83% vrijstelling over de goingconcernwaarde boven € 1.205.871.
- Goingconcernwaarde is meer dan € 1.205.871 en is lager dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over het verschil tussen de goingconcernwaarde en de liquidatiewaarde.
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde tot € 1.205.871. U krijgt 83% vrijstelling over de goingconcernwaarde boven € 1.205.871.

Als u in uw aangifte erf- of schenkbelasting aangeeft dat u gebruik wilt maken van de bedrijfsopvolgingsregeling, houden wij daarmee rekening wanneer wij uw aanslag vaststellen. Op de aanslag erf- of schenkbelasting staat dan de waarde van de vrijstelling.

Zet u de onderneming minder dan 5 jaar voort?

Dan hebt u geen recht meer op deze vrijstellingen. U moet dan alsnog erf- en schenkbelasting betalen over de bedragen waarvoor u vrijstelling hebt gekregen. Meer hierover leest u in hoofdstuk 4.

2.2 Uitstel van betaling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten

Is het ondernemingsvermogen hoger dan € 1.205.871? Dan moet u na de aftrek van de vrijstellingen voor erf- en schenkbelasting nog belasting betalen. U kunt hiervoor uitstel van betaling aanvragen. Als u uitstel van betaling krijgt, sturen wij u een conserverende aanslag. Deze aanslag hoeft u niet meteen te betalen; u mag er maximaal 10 jaar over doen. Wanneer u dit bedrag uiteindelijk betaalt, moet u er ook invorderingsrente over betalen.

Stopt u binnen 10 jaar met de onderneming?

Dan trekken wij uw uitstel van betaling in en moet u eerder de erf- of schenkbelasting betalen.

2.3 Uitstel van betaling van erfbelasting bij meerdere erfgenamen

Zijn er meer erfgenamen en zetten niet alle erfgenamen de onderneming voort? Dan betalen de erfgenamen die de onderneming voortzetten, meestal een vergoeding aan de andere erfgenamen.

Als zij deze vergoeding niet direct kunnen betalen, krijgen de andere erfgenamen een vordering op hen. De erfgenamen die de onderneming voortzetten, hebben dan een schuld aan de erfgenamen die de onderneming niet voortzetten.

De erfgenamen die de onderneming **niet** voortzetten, moeten erfbelasting betalen over de vergoeding voor hun deel van de onderneming, of over hun vordering op de erfgenamen die de onderneming **wel** voortzetten. Zij kunnen hiervoor maximaal 10 jaar uitstel van betaling krijgen. Wanneer zij de erfbelasting uiteindelijk betalen, betalen zij ook invorderingsrente.

2.4 Voorbeelden toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling

Voorbeeld 1

Een dochter, enig kind, erft van haar vader een bakkerij. Deze bakkerij heeft een goingconcernwaarde van € 900.000 en een liquidatiewaarde van € 1.400.000. De goingconcernwaarde is minder dan € 1.205.871. De goingconcernwaarde is ook lager dan de liquidatiewaarde. De dochter heeft dus recht op een vrijstelling van 100% van de liquidatiewaarde: € 1.400.000.

Voorbeeld 2

Door een erfenis of schenking krijgen 2 broers allebei een deel van een onderneming met een goingconcernwaarde van € 2.000.000. De broers zetten de onderneming voort. Het aandeel van broer 1 in de firma is € 900.000 en het aandeel van broer 2 in de firma is € 1.100.000.

De totale vrijstelling wordt als volgt berekend:

Vrijstelling van 100 % over de eerste € 1.205.871 =	€ 1.205.871
Vrijstelling van 83% over € 794.129 (het verschil tussen € 2.000.000 en € 1.205.871) =	€ 659.127
De totale vrijstelling is dan € 1.205.871 + € 659.127 =	€ 1.864.998

De vrijstelling voor broer 1 is dan:

€ 900.000/€ 2.000.000 x € 1.864.998 =	€ 839.249
---------------------------------------	-----------

De vrijstelling voor broer 2 is dan:

€ 1.100.000/€ 2.000.000 x € 1.864.998 =	€ 1.025.748
---	-------------

Voorbeeld 3

Een zoon, enig kind, erft alle bezittingen van zijn overleden vader. Zijn vader was eigenaar van een melkvee-houderij. De zoon zet het bedrijf voort. De erfenis bestaat uit ondernemingsvermogen (onder andere een bedrijfspand, grond, bedrijfsvoorraden en een melkquotum) en privévermogen (een privéwoning en een bedrag op de bank).

Het ondernemingsvermogen heeft een goingconcernwaarde van € 1.300.000 en een liquidatiewaarde van € 1.600.000. Het privévermogen is € 800.000. De zoon krijgt in totaal dus een bedrag van € 2.400.000. (1.600.000 + € 800.000).

Als de zoon geen gebruikmaakt van de bedrijfsopvolgingsregeling, moet hij erfbelasting betalen over € 2.400.000. Hij heeft recht op de vrijstelling voor een kind van de overledene. In 2023 is die vrijstelling € 22.918.

De berekening ziet er dan als volgt uit:

<i>Erfenis</i>	
Privévermogen	€ 800.000
Ondernemingsvermogen	€ 1.600.000 +
Totaal vermogen	€ 2.400.000
Vrijstelling voor kind	€ 22.918 -/-
Belaste erfenis zonder toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling =	€ 2.377.082

Over dit bedrag moet de zoon € 461.552 erfbelasting betalen.

Als de zoon gebruikmaakt van de vrijstelling voor de bedrijfsopvolgingsregeling wordt de erfbelasting op de volgende manier berekend:

<i>Erfenis</i>	
Privévermogen	€ 800.000
Ondernemingsvermogen	€ 1.600.000 +
Totaal vermogen	€ 2.400.000
<i>Vrijstellingen</i>	
Liquidatiewaarde	€ 1.600.000
Goingconcernwaarde	€ 1.300.000 -/-
Vrijstelling over verschil liquidatiewaarde - goingconcernwaarde	€ 300.000
Vrijstelling van 100% over eerste € 1.205.871 =	€ 1.205.871
Vrijstelling van 83% over € 94.129 (het verschil tussen € 1.300.000 en € 1.205.871) =	€ 78.127 +
Totaal vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling (€ 1.205.871 + € 300.000 + € 78.127) =	€ 1.583.998
Vermogen na aftrek vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling (€ 2.400.000 - € 1.583.998) =	€ 816.002
Vrijstelling kind	€ 22.918 -/-
Belasting moet worden betaald over	€ 793.084

Over dit bedrag moet de zoon € 144.752 erfbelasting betalen. Hiervoor ontvangt de zoon een aanslag die hij binnen enkele weken moet betalen.

Als de zoon gebruikmaakt van de mogelijkheid van uitstel van betaling voor het ondernemingsgedeelte, wordt de conserverende aanslag als volgt berekend:

Waarde onderneming	€ 1.600.000		
Vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling	€ 1.583.998	-/-	
Conserverende waarde	€ 16.002		
Erfenis waarover belasting moet worden betaald =	€ 793.084		
<i>Berekende belasting</i>		€ 144.752	
Conserverende waarde	€ 16.002	-/-	
Saldo =	€ 777.082		
<i>Berekende belasting</i>		€ 141.552	-/-
Bedrag conserverende aanslag		€ 3.200	

Over het bedrag van € 777.082 moet de zoon € 141.552 erfbelasting betalen. Hiervoor ontvangt de zoon een aanslag die hij binnen enkele weken moet betalen.

Het totaalbedrag van de conserverende aanslag is € 3.200. Voor dit bedrag krijgt de zoon maximaal 10 jaar uitstel van betaling. Over dit bedrag moet hij tijdens de periode van uitstel wel invorderingsrente betalen.

3 Aangifte doen en vragen om toepassen bedrijfsopvolgingsregeling

Krijgt u een erfenis of een schenking? En wilt u gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling? Geef dit dan aan in uw aangifte.

Aangifte erfbelasting doen

Binnen 4 maanden na het overlijden sturen wij een brief waarin staat dat de erfgenamen aangifte moeten doen. We sturen die brief naar 1 van de erfgenamen, meestal de partner of het oudste kind van de overledene. In de brief staat ook wanneer de aangifte bij ons binnen moet zijn.

Aangifte schenkbelasting doen

Hebt u een schenking in 2023 ontvangen? Uw aangifte moet vóór 1 maart 2024 bij ons binnen zijn.

U doet gemakkelijk aangifte met het online formulier Aangifte schenkbelasting 2023 in Mijn Belastingdienst. Houd uw eigen DigiD en de burgerservicenummers van uzelf en de schenker bij de hand.

Kunt u het digitale formulier in Mijn Belastingdienst niet gebruiken? Vul dan het pdf-formulier Aangifte schenkbelasting 2023 in. U kunt het formulier Aangifte schenkbelasting downloaden van belastingdienst.nl. Stuur de aangifte naar:

Belastingdienst/Kantoor Eindhoven
Antwoordnummer 14670
5600 WK Eindhoven

Vragen om toepassing bedrijfsopvolgingsregeling

Zet u de onderneming voort? In de aangifte erf- of schenkbelasting kunt u aangeven dat u:

- ondernemingsvermogen erft of geschonken krijgt
- in aanmerking wilt komen voor de regelingen bij bedrijfsopvolging voor de vrijstelling
- in aanmerking wilt komen voor uitstel van betaling van erf- of schenkbelasting

Let op!

U moet een verzoek om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling doen voordat de aanslag definitief vaststaat. Daarna kunt u geen gebruik meer maken van de bedrijfsopvolgingsregeling.

Zet u de onderneming niet voort?

U kunt vragen om uitstel van betaling voor de erfbelasting over de vergoeding voor uw deel van de onderneming of over uw vordering op de erfgenamen die de onderneming wel voortzetten. Dit kunt u doen nadat u een aanslag erfbelasting hebt gekregen.

4 U moet de onderneming wél 5 jaar voortzetten

Een voorwaarde van de bedrijfsopvolgingsregeling is dat u de verkregen onderneming minstens 5 jaar voortzet. Doet u dat niet? Dan hebt u geen recht meer op de vrijstelling. U moet dan alsnog erf- of schenkbelasting betalen over het bedrag waarvoor u de vrijstelling hebt gekregen. Als u een deel van de onderneming niet 5 jaar voortzet, dan hebt u voor dat deel geen recht meer op de vrijstelling.

4.1 Wanneer voldoet u niet meer aan het voortzettingsvereiste?

U voldoet niet meer aan het voortzettingsvereiste als u binnen 5 jaar een deel van de onderneming of de gehele onderneming stopt of als u de activiteit van de oorspronkelijke onderneming wijzigt. Dat is bijvoorbeeld zo in de volgende situaties:

- U verkoopt (een deel) van de onderneming.
- U verkoopt (een deel) van de aanmerkelijk belang aandelen.
- U gaat een samenwerkingsverband aan.
- Er is sprake van liquidatie van de onderneming door faillissement.
- U wijzigt de activiteit van de oorspronkelijke onderneming.

Het kan zijn dat op uw situatie een uitzondering van toepassing is. Neem daarom altijd contact op met uw adviseur als u twijfelt of u nog voldoet aan het voortzettingsvereiste.

U kunt de Belastingdienst ook vragen of er in een specifiek geval nog sprake is van het voldoen aan het voortzettingsvereiste in een vooroverleg. Gebruik daarvoor het formulier 'Verzoek vooroverleg'.

4.2 Doe binnen 8 maanden aangifte

Voldoet u niet meer aan het voortzettingsvereiste? Doe dan aangifte bij de Belastingdienst met het formulier 'Aangifte niet voldoen aan het voortzettingsvereiste'. Het formulier moet uiterlijk 8 maanden na het moment dat u de onderneming niet meer voortzette bij ons binnen zijn. Het ingevulde formulier stuurt u op naar:

Belastingdienst/Kantoor Eindhoven
Antwoordnummer 14670
5600 WK Eindhoven

4.3 Voorbeeldsituaties

Vervolg voorbeeld 1 (onderdeel 2.4)

De dochter heeft recht op een vrijstelling van € 1.400.000. Na 3 jaar besluit de dochter de bakkerij te verkopen. Ze voldoet hiermee niet aan het voortzettingsvereiste van 5 jaar. De vrijstelling van € 1.400.000 komt geheel te vervallen. Ze moet dan alsnog erfbelasting betalen over het bedrag van € 1.400.000.

Vervolg voorbeeld 2 (onderdeel 2.4)

Broer 1 besluit na 2 jaar 50% van zijn firma aandeel over te dragen aan zijn vrouw. Broer 1 voldoet dan gedeeltelijk niet aan het voortzettingsvereiste van 5 jaar. De vrijstelling van € 839.249 komt voor 50% te vervallen. Broer 1 moet dan alsnog erfbelasting betalen over het bedrag van € 419.624.

Dit is een uitgave van:
Belastingdienst
April 2024